

Raadsinformatiebrief

GEMEENTEBESTUUR

RIB nummer 2022 49
collegevergadering d.d. 8 maart 2022
programma Welvarend Venlo
portefeuillehouder S. Peeters

ons kenmerk 1837552
team RGPMAN
steller A.C. Poelarends Msc
doorkiesnummer
e-mail a.poelarends@venlo.nl
datum 31 januari 2022
bijlage(n) 2 10 MAART 2022
datum verzonden

Onderwerp

Integrale aanpak internationale werknemers

Kennisnemen van

De voortgang van de integrale aanpak internationale werknemers, zoals in deze brief beschreven.

Aanleiding

Bij de behandeling van het beleidskader huisvesting internationale werknemers in het voorjaar van 2021 hebt u in de destijds getoonde presentatie gezien dat er gewerkt wordt aan een integrale aanpak internationale werknemers. De kern van deze integrale aanpak zijn negen sporen. In deze brief nemen wij u mee in de geboekte voortgang en de uitdagingen voor de komende jaren.

Kernboodschap

Er wonen en werken steeds meer internationale werknemers in Venlo en omgeving¹. Deze internationale werknemers zijn van belang voor economische ontwikkeling van Venlo en de regio. Naast kansen, brengt de grote toestroom ook uitdagingen met zich mee. Voldoende, kwalitatief passende huisvesting is een van de grote uitdagingen. Daarnaast vraagt een groeiend aantal internationale werknemers om extra aandacht op diverse andere onderdelen. Dit is bijeen gebracht in een 9-sporenaanpak (zie onderstaande figuur).

¹ In bijlage 1 is een factsheet opgenomen met verschillende trends en ontwikkelingen op basis van uitgevoerd onderzoek. Er wordt op regionaal niveau samengewerkt om de cijfers te actualiseren.

De 9-sporenaanpak zorgt voor een integrale benadering. Keuzes op het ene beleidsterrein hebben effecten op andere beleidsterreinen. Bij ieder spoor beschrijven we de resultaten van de afgelopen periode, de opgaven waar op dit moment aan gewerkt wordt en concrete actiepunten. Niet alleen in Venlo wordt er gewerkt aan de uitdaging rondom internationale werknemers. In 2020 heeft het kabinet het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten ingesteld, ook wel de commissie Roemer genoemd. De voortgang op landelijk niveau is opgenomen in bijlage 2.

Spoor 1. Onderbouwing economisch en maatschappelijke belang

Internationale werknemers dragen op vele manieren bij aan de brede welvaart in Venlo, enerzijds economisch, anderzijds door het vertragen van de krimp en het in stand houden van het voorzieningenniveau.

Uitzendbureaus en andere werkgevers spelen een belangrijke rol in het aantrekken van internationale werknemers naar Venlo. Samen met huisvesters zijn zij belangrijke spelers voor een integrale aanpak. Een goede samenwerking tussen de gemeente en deze partijen is daarom essentieel. Op dit moment voeren we gesprekken om de samenwerking vorm te geven. Het gaat daarbij over onderwerpen als huisvesting, overlast, criminaliteit, integratie en goed werkgeverschap.

Spoor 2. Inschrijven/registratie BRP

Internationale werknemers die langer dan vier maanden in Venlo verblijven dienen zich in te schrijven in de gemeente, in het BRP. Internationale werknemers die minder dan vier maanden in Nederland komen werken moeten zich inschrijven in het RNI (Registratie niet-ingezetenen). Het RNI-loket in Venlo heeft met 26.000 inschrijvingen in het afgelopen jaar het hoogste aantal inschrijvingen van alle 19 RNI-loketten in Nederland. De ingeschreven internationale werknemers kunnen door het hele land verblijven. Het Rijk werkt aan verbetering van de registratie, die ontwikkelingen volgt de gemeente Venlo op de voet. Een voorbeeld hiervan is dat we de registratie verbeteren en uitbreiden, met (vrijwillige) registratie van gegevens als woonlocatie en contactgegevens.

Spoor 3. Organiseren van (pro)actieve communicatie

In het verlengde van de aangenomen motie 'Wegwijzer nieuwe Venlonaren en internationale werknemers' werkt de gemeente aan het bundelen van de relevante informatie voor internationale werknemers in twee kernachtige brochures. De eerste brochure is voor mensen die zich nieuw en permanent vestigen in Venlo. De tweede brochure is voor internationale werknemers die zich (voor korte tijd) in Nederland vestigen, mogelijk in Venlo. De bedoeling is dat deze producten zowel digitaal als fysiek de eerste helft van 2022 beschikbaar komen voor deze doelgroep. De brochures zullen worden aangeboden in zes vreemde talen (Engels, Pools, Duits, Roemeens, Bulgaars en Spaans). Dit gebeurt in ieder geval via het RNI loket en daarnaast zijn we in gesprek met werkgevers, uitzendbureaus en huisvesters (Zie spoor 1) om dit ook via hen aan te kunnen bieden. De voorkeur gaat hierbij uit naar het digitaal toegankelijk maken van de informatie, mogelijk via een QR-code.

Verder wordt eraan gewerkt om verhalen van internationale werknemers onder het voetlicht te brengen. Een voorbeeld van een goed initiatief is het Migratielab in het Limburgs Museum. Zij verzamelen, verbeelden, delen en bespreken het leven en werken met en door internationale werknemers. Van oktober 2021 tot en met 13 maart 2022 is in het Limburgs Museum het Migratielab gevestigd.

Spoor 4. Beschikbaarheid voldoende, goede huisvesting

Voldoende, kwalitatief passende huisvesting voor internationale werknemers is van groot belang². Het doel is realisatie van short stay huisvesting voor 3.000 internationale werknemers voor 2025, zoals in 2019 vastgesteld in het eerste Beleidskader huisvesting internationale werknemers. Van deze taakstelling zijn inmiddels 785 short stay plaatsen gerealiseerd. Dat is inclusief 320 plaatsen op camping Maasvallei-Oost die tot 1-1-2025 zijn vergund.

Er zijn meerdere initiatieven voor short stay huisvesting in behandeling. De initiatieven gezamenlijk tellen op tot meer dan de taakstelling van 3.000 short stay plaatsen. Het is belangrijk dat het totaal aan initiatieven optelt tot boven de 3.000 plaatsen. We zien namelijk in de praktijk dat initiatieven om diverse redenen sneuvelen, onder andere door gebrek aan draagvlak in de directe omgeving. De status en omvang van de initiatieven variëren sterk. Van een eerste verkenning tot formele procedures met inbegrip van de omgevingsdialoog.

Voor vier initiatieven met in totaal 1710 plaatsen zijn planprocedures opgestart, het gaat om:

- Albertushof aan de Hakkesstraat, met 750 plaatsen,
- WestPlantGroup aan de Venrayseweg, met 800 plaatsen,
- Uitbreiding van Klooster Bethanië aan de Beckersweg met 60 plaatsen (eerder zijn er voor deze locatie 225 en 103 plaatsen vergund),
- De voormalige groepsaccommodatie aan de Lingsforterweg in Arcen met 100 plaatsen.

Bij al deze locaties wordt de omgevingsdialoog op dit moment gevoerd. In de komende maanden zal blijken welke locaties gerealiseerd kunnen gaan worden.

Voor drie principeverzoeken met in totaal 1400 plaatsen hebben wij in beginsel en onder voorwaarden onze medewerking toegezegd. De betrokken initiatiefnemers hebben

² In de huisvesting is onderscheid te maken tussen internationale werknemers die voor korte termijn in Venlo verblijven, zogenaamde short stay, en internationale werknemers die voor langere termijn in Venlo verblijven, mid- en long stay.

beschikking over de betreffende locaties en werken op dit moment hun plannen verder uit. Deze plannen worden openbaar zodra de omgevingsdialog wordt opgestart. Verder zijn er recent vijf principeverzoeken ontvangen voor short stay huisvesting op locaties die nog moeten worden beoordeeld.

Gelijktijdig onderzoeken we mogelijk geschikte locaties die met tijdelijke short stay huisvesting opgewaarderd kunnen worden naar een uiteindelijk passende definitieve bestemming.

Naast de realisatie van nieuwe huisvesting, wordt ingezet op ontwikkeling van nieuwe instrumenten om goede huisvesting en leefbaarheid te waarborgen. Met het paraplubestemmingsplan en de beheersverordening kamerbewoning wordt kamerverhuur in de gemeente Venlo zonder vergunning toegestaan voor maximaal 2 personen, in plaats van maximaal 4 personen. Door deze grens naar beneden bij te stellen komt er eerder een toetsingsmoment of medewerking aan kamerverhuur wenselijk is. Ook wordt de exploitatievergunning ontwikkeld om overbewoning tegen te gaan. Deze wordt in de loop van 2022 geformaliseerd. Daarnaast werken we aan de zelfbewoningplicht, in Q2 komen we hiervoor met een voorstel.

Verder spreken we met huisvesters (zie spoor 1) over het extra waarborgen van de kaders uit het beleidskader en landelijke richtlijnen en keurmerken op de huidige en nieuwe huisvestingslocaties.

Spoor 5. Stimuleren van taal en participatie

De vraag naar en het belang van taalonderwijs voor internationale werknemers is groot. Met name wanneer ze (voornemens zijn) langer in Venlo of Nederland te verblijven. Het dilemma voor het aanbieden van taalonderwijs is tweeledig, enerzijds is het van belang dat internationale werknemers de tijd hebben om een taalcursus te volgen, hierover voert de gemeente gesprekken met werkgevers en uitzendbureaus. Anderzijds is het van belang dat de kosten gedekt worden voor deze cursussen.

Vanuit de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) zijn er beperkte middelen beschikbaar, deze zijn voor alle verschillende doelgroepen (van 18 jaar en ouder, niet inburgeringsplichtig en ingeschreven in de gemeentelijke basisregistratie) die hier behoefte aan hebben, waaronder internationale werknemers. De afgelopen jaren zijn gemiddeld genomen 40 taaltrajecten per jaar ingekocht vanuit de (beperkte) WEB middelen. In februari 2022 is een nieuwe cursus gestart in de regio waaraan 35 internationale werknemers woonachtig in Venlo deelnemen. Er bestaat een veel grotere behoefte dan wat nu aangeboden kan worden.

Verder werken we in de regio Noord Limburg samen aan het 10.000 talen programma, een plan gericht op taal en integratie van internationale werknemers. Daar wordt momenteel een kartrekker voor geworven om voor een jaar het taalaanbod toegankelijk te maken voor alle werknemers en de samenwerking op te zoeken met relevante partijen. De ambitie is om dit jaar te starten met 500 taaltrajecten met internationale werknemers in de regio.

Bij het Taalhuis in Venlo en haar partners kloppen ook geregeld internationale werknemers aan met onder andere vragen over taal. Sinds 2020 is gestart met een informatiespreekuur voor Poolse internationale werknemers. Er komen sindsdien gemiddeld acht personen per

week met veel vragen over onder andere brieven van de gemeente, UWV, de woningcorporatie en het ziekenhuis.

Spoor 6. Duurzame deelname arbeidsmarkt

63% van de internationale werknemers³ is werkzaam in de uitzendbranche en hebben naar verwachting een flexibele arbeidsovereenkomst. Vaste arbeidsovereenkomsten geven een solide basis en minder onzekerheden voor de internationale werknemer zelf, en biedt ook voor werkgevers en de maatschappij voordelen. Zo zullen ze bijvoorbeeld eerder en beter integreren. De primaire verantwoordelijkheid voor vaste arbeidsovereenkomsten ligt bij de werkgevers. De gemeente zoekt naar de mogelijkheden om vaste arbeidsovereenkomsten, of meer stabiliteit voor internationale werknemers, in samenhang met werkgevers te stimuleren.

Daarom is in het beleidskader Werken in Venlo, vastgesteld in juni 2021, opgenomen dat het verbinden van internationale werknemers aan de woon-, werk- en carrière mogelijkheden van de stad en regio één van de oplossingsrichtingen is voor het aantrekken, behouden en ontwikkelen en benutten van talent in Venlo. Hierover wordt het gesprek gevoerd met werkgevers.

Spoor 7. Organiseren van gezondheidszorg en zorg voor uitvallers

EU-burgers mogen in Nederland wonen en werken, maar kunnen geen aanspraak maken op voorzieningen, totdat ze voldoende rechten hebben opgebouwd. In de praktijk komt het erop neer dat internationale werknemers geen gebruik kunnen maken van de reguliere maatschappelijke opvang en dus dakloos zijn en blijven bij uitval.

De gemeente Venlo is mede-opdrachtgever van een onderzoek gericht op het in beeld krijgen van de omvang van de groep uitvallers en de redenen waarom zij uitvallen. Op basis hiervan worden aanbevelingen gedaan om meer grip te krijgen op de problematiek. Naast enkele steden zijn ook de ministeries van VWS en JenV opdrachtgever van dit onderzoek.

Sinds april 2020 is Barka twee dagdelen in de week actief in Venlo. Vanaf dit jaar is dat driemaal per week. Barka is een van oorsprong Poolse hulpverleningsorganisatie die ook in Nederland actief is. Zij richten zich op de kwetsbare, vaak dakloze, Midden- en Oost Europeanen in Venlo.

In de periode april tot en met december 2020 is Barka met 158 unieke personen in Venlo in contact gekomen waarvan 120 personen dakloos waren. Zij hebben in dat jaar 48 personen kunnen begeleiden in het terugkeren naar het land van herkomst. 47 personen hebben ze kunnen helpen met het opnieuw vinden van werk en huisvesting. In de periode 1 januari - 30 september 2021 is Barka in contact gekomen met 161 personen van wie 139 personen dakloos waren. 48 personen hebben zij geholpen met het terugkeren naar het land van herkomst en 51 personen met het opnieuw vinden van werk en huisvesting.

In de zomer van 2021 heeft de organisatie Healthcare for Internationals (H4I) de eerste huisartsenpraktijk gericht op de buitenlandse patiënt in Limburg geopend in Venlo. De werknemers spreken allemaal Engels, Nederlands en Duits en er zijn ook Pools-talige werknemers die mensen te woord kunnen staan en kunnen assisteren bij een doktersconsult. Op deze wijze wordt de zorg beter toegankelijk voor internationale werknemers.

8. Tegengaan van ondermijnende criminaliteit/mensenhandel

³ Cijfer uit 2020. Zie voor deze en meer cijfers bijlage 1.

Het doel van dit spoor is het inzichtelijk krijgen van en tegengaan van ondermijnende criminaliteit en mensenhandel. Regionaal is in februari 2022 een LSI⁴-project gestart: het Flexibel Regionaal Interventieteam (FRIT) voor Noord-Limburg. Het betreft een pilotproject met de looptijd van één jaar en richt zich op de aanpak van misstanden rondom internationale werknemers waarbij werkgevers, uitzenders en huisvesters zijn betrokken. Daarnaast wordt een eventuele samenhang tussen risicovolle partijen in kaart gebracht en is regionale samenwerking van groot belang.

Met betrekking tot mensenhandel zien we het als onze rol om mensenhandel te signaleren wanneer mogelijk, het maken van beleid, het realiseren van een integrale aanpak en de zorg voor slachtoffers. Vanuit het in ontwikkeling zijnde regionale beleidsplan aanpak mensenhandel⁵ richten we ons met name op criminele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en seksuele uitbuiting. Er is een interne meldroute zodat signalen worden opgepakt, verrijkt en een integrale aanpak volgt als dit nodig is. Sinds 2019 is er een zorgcoördinator mensenhandel in de regio Noord- en Midden-Limburg die zich richt op de coördinatie van opvang en hulpverlening aan slachtoffers van mensenhandel.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Noord-Limburg (ZVH) ontvangt vanaf december 2021 structureel extra middelen vanuit de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslagen (POK). Deze middelen zijn voor de versterking van een gecoördineerde aanpak voor mensen met meervoudige problematiek op het grensvlak van zorg en veiligheid. In het jaarplan 2022 heeft het ZVH aangegeven deze gelden onder andere te willen besteden aan de doelgroep internationale werknemers. Het gaat daarbij om thema's als huiselijk geweld, overlast, verward gedrag, criminaliteit, arbeidsuitbuiting en seksuele uitbuiting.

9. Handhaving verblijfplaatsen en overlast

Het gaat ook weleens niet goed met betrekking tot internationale werknemers. Daarom zetten we in op het voorkomen en/of verminderen van overlast. Overlast kan plaatsvinden in of rondom een woning, of in de openbare ruimte.

Wanneer er overlast is in of rondom een woning wordt daar specifiek op geacteerd. Er vinden integrale controles plaats op de naleving van wet- en regelgeving op het gebied van (illegale) kamerverhuur en brandveiligheid. Deze controles voeren we samen uit met de Nederlandse Arbeidsinspectie, Veiligheidsregio Limburg Noord en politie. Het afgelopen jaar is dat 10 keer gebeurd (elke maand m.u.v. januari en augustus). Dit resulteert veelal in het beëindigen van de kamerbewoning of vermindering van het aantal kamerbewoners, zodat de overlast afneemt. Daar waar kamerbewoning wordt gelegaliseerd, is eerst een omgevingsdialoog gehouden en moet de verhuurder aan bepaalde voorwaarden uit het beleid voldoen om zodoende zoveel mogelijk overlast te voorkomen.

Sinds december 2020 zijn we aangesloten bij het convenant van de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) en werken we samen met UWV, Nederlandse Arbeidsinspectie, SVB, Belastingdienst MKB, Belastingdienst Toeslagen, AVIM, IND, politie en OM. Onder de vlag van dit LSI-convenant wordt momenteel een "Wijkgerichte Aanpak" uitgevoerd (pilot in aandachtswijk Klingerberg). Het gaat om een gecoördineerde aanpak waarbij, na

⁴ LSI staat voor Landelijke Stuurgroep Interventieteam

⁵ Deze wordt in het voorjaar 2022 ter besluitvorming aangeboden aan colleges van B&W in Noord- en Midden-Limburg.

Raadsinformatiebrief

informatiedeling en analyse, handhavend wordt opgetreden rondom vermeende risico-adressen.

Ook is er soms overlast in de openbare ruimte. Hiervoor is geen algemene oplossing. Er wordt in iedere situatie maatwerk toegepast, bijvoorbeeld met inzet van stichting Barka (zie spoor 7). Ook willen we het probleem van overlast in de openbare ruimte bespreekbaar maken met werkgevers (zie spoor 1).

Tot slot

Bovenstaande beschrijving laat zien dat de problematiek rondom arbeidsmigratie complex en meerledig is, dat verbetering van de situatie van internationale werknemers urgent is, dat het aanpassen van wetten en systemen een lange adem vergt en dat langdurige samenwerking tussen alle partijen noodzakelijk is. Het onderwerp vraagt dus de komende jaren nog de nodige aandacht en inzet van iedereen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolgprocedure raad

Twee keer per jaar informeren we de raad over de voortgang.

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

Twan Beurskens

de burgemeester

Antoin Scholten

Bijlagen

1.	Factsheet internationale werknemers	..
2.	Jaarrapportage arbeidsmigranten 2021	..
3.	..	..
4.	..	..
5.	..	..